

Nr 596

Av herr Lundmark m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 147, angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 147 har föreslagits, att förordningen av 1947:378, angående bemyndigande att uttaga regleringsavgifter på mjölk och mejeriprodukter, skall äga fortsatt giltighet.

Vi har full förståelse för syftet med dessa regleringar och inser dess nödvändighet. Regleringsförfarandet är också ett uttryck för den solidaritet jordbrukarna steg för steg fostrat sig till.

Emellertid synes de regler, som tillämpats för ifrågavarande utjämningsavgifter, i vissa fall motverka sitt yttersta syfte, att skapa största möjliga rättvisa olika produktionsområden emellan. Regleringsförfarandet har dessutom i vissa fall kommit att motverka effekten av småbrukarstödet, vilket näppeligen kan ha avsetts.

Prissättningen av k-mjölk inom skilda områden torde ha motiverats av skillnaden i produktionskostnad likaväl som extra mjölkstillägget graderats med hänsyn till produktionsbetingelserna inom de skilda priszonerna. Som regleringen nu tillämpas kommer de högre konsumentpriserna och större delen av det statliga stödet för mjölkproduktionen icke de jordbrukare till godo, som avsetts, utan hamnar i regleringskassan. Vilka konsekvenser regleringssystemet fått kan illustreras med följande siffror ur Lappmarkens mejeriförenings årsberättelse för 1958.

Mjolkprisregleringen	Bidrag	Avgifter
Allmänt mjölkpristillägg	452 285:81	
Extra mjölkpristillägg	1 094 241:60	
Utjämningsbidrag	85 798:21	
Smörpristillägg	118 815:75	
Kvalitetstillägg å ost	5 042:—	
Försäljningsavgift å konsumtionsmjölk		598 032:62
Försäljningsavgift å k-grädde		175 386:95
Försäljningsavgift å skum- och kärnmjölk ...		854:07
Försäljningsavgift å ost		378 557:35
Tillverkningsavgift å ost		102 617:48
Tillverkningsavgift å runmärkt smör		20 105:23
Avgift å invägda kvantiteter mjölk		107 036:50
Summa	1 756 183:37	1 382 590:20

Efter avdrag av föreningen erlagda avgifter återstår ett nettobidrag å 373 593:17 kr., motsvarande 2,38 öre per kg invägd mjölk.

Härav framgår att mejeriföreningen förutom uppburna regleringsbidrag å tillsammans 209 655 kr. får inbetala hela extra mjölkpristillägget 1 094 241 kr. jämte en betydande del av allmänna pristillägget i regleringsavgifter. Förhållandena inom Norrbottens län är likartade. Att detta ter sig obilligt i en landsända med produktionsunderskott av mjölkprodukter och snabbt sjunkande produktion är påtagligt. Invägningen vid Lappmarkens nio mejerier har således minskat med en tredjedel sedan 1953 och inom Norrbotten med ca en fjärdedel. Den minskade invägningen vid mejerierna har i sin tur till följd ökade driftkostnader. Driftkostnaden per liter mjölk vid Lappmarkens mejeriförening utgjorde år 1957 drygt 17 öre och 1958 drygt 19 öre.

Det säger sig självt, att en fortsatt utveckling i denna riktning på kort tid helt raserar mejerierorganisationen och därmed grunden för jordbrukets existens i denna del av landet, vilket i sin tur kommer att medföra de allvarligaste komplikationer för näringslivet i övrigt. Anpassningen av mjölkproduktionen får icke blott ta sikte på den totala kvantiteten utan också på produktionens fördelning geografiskt med hänsyn till färskmjölkförsörjningen. Det är därför ofrånkomligt att så anpassa prisregleringen, att jordbrukarna finner det förenligt med sina intressen att fortsätta med näringen.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 147 måtte uttala, att tillämpningen av förordningen av 1947:378, angående regleringsavgifter på mjölk, måtte avvägas så, att inom område med sämre produktionsvillkor en större andel av vinsten av k-mjölkförsäljningen kommer jordbrukarna inom området till godo.

Stockholm den 5 maj 1959

Gunnar Lundmark

J. V. Berglund

Sigfrid Jonsson